

Pěchota u nás a v cizině.

Náporučík Karel Grunc l:

Nové švýcarské pěchotní dělo.

Ve švýcarském časopise „Der Schweizer Artillerist“ popisuje major švýcarské armády Barthell novou konstrukci švýcarského pěchotního děla, které vyrobily závody Thunovy. Dělo bylo více než 2 léta neustále zkoušeno a konstruktivně zlepšováno, takže dnes se právem řadí mezi nejlepší moderní konstrukce pěchotních děl. Má ráží 47 mm. Ačkoliv je jeho konstrukce velmi jednoduchá, přece má znamenitou výkonnost — obzvláště při obraně proti obrněným vozidlům. Má velkou počáteční rychlost (bližší údaje mjr. Barthell neudává), která umožňuje průrazným granátům, vážícím 15 kg proniknout i těžkým pancířem na vzdálenost 700 m. Granáty mají zapalovač se zpožděním, takže explodují teprve po prorazení pancíře, což má nesmírnou důležitost, neboť každý zásah znamená vyřazení obsluhy vozidla z činnosti. Dělo vyniká neobyčejnou přesností při střelbě, a to až do vzdálenosti 5000 m, takže se výborně hodí k střelbě na kulometry i na živé cíle. V tom případě se používá granátů tříštivých, vážících 26 kg.

Velmi zajímavým způsobem je rozřešena dolní lafeta děla: skládá se z 3 nosníků kloubovitě spojených. Dva nosníky je možno jediným pohybem uzpůsobit na vidlicovitou oj (na způsob našich horských děl), a do té se pak zapřahne kůň, má-li být dělo dopraveno na větší dálku. Na kratší vzdálenosti táhne dělo mužstvo. K dopravě se pod tyto nosníky přimontuje odpojitelná náprava s 2 drátěnými koly s pryžovým obručovým. Před střelbou se náprava s koly odmontuje a z kloubovitě spojených nosníků se utvoří podstavec děla (na způsob podstavce u našich těžkých kulometů). Kloubovitě spojení nosníků umožňuje dělu zaujmout palebné postavení na každé terénní nerovnosti. Postavení nosníků se pak zajistí u kloubů (pravděpodobně zvláštními svěracími objímkami a šrouby). Tímto způsobem bylo dosaženo toho, že dělo v palebném postavení je velmi nízké, obsluha pracuje leže (jako u kulometu), takže pro nepřítele skýtá velmi malý cíl. Úplné dělo v palebném postavení váží 270 kg, na pochodu — je-li taženo — 290 kg (více o nápravu a kola). K rychlé dopravě na silnicích může být zapojeno na tažné háky automobilů. Z toho důvodu bylo dělo opatřeno koly s pryžovým obručovým. Dělo je přizpůsobeno i pro horskou dopravu: dá se rozložit na 3 jednotky, z nichž každou nese jeden soumar. Podle tvrzení mjr. Barthella může obsluha dopravovat složené dělo na kolech s pryžovým obručovým i poklusem. Jak vidět, jde o dělo, které má skutečně vynikající vlastnosti a které jistě bude švýcarské pěchotě prokazovat velmi dobré služby.

Bohužel, detailní data o dělu mjr. Barthell ve svém článku neuvádí.

Z cizích revuí.

PEŠADISKOARTILERISKI GLASNIK, roč. III (1935), svazek 3 (březen-duben).

Mars: Nové válečné doktriny. Autor dělí svou úvahu, jejímž účelem je podat čtenářstvu obraz vývoje válečné doktriny v jednotlivých armádách, na dvě různé rozsáhlé části; v první sleduje vývoj teorií o vedení války ve Francii a v Německu před světovou válkou a po ní, v druhé části pak líčí nové válečné doktriny, při čemž rozlišuje názory britské, italské, německé. V jednotlivých otázkách, jako je na př. problém motorisace anebo otázky války vzdušné, nespokojuje se jen konstatováním, nýbrž konfrontuje různá hlediska a těží z nich závěry, potřebné pro

vlastní zemi a pro její vojsko. A to je nejcennější část z celé studie, jež se objevuje jako samostatný závěr, souhrn na konci úvahy, již autor nazývá „Několik poznámek pro naše poměry“. Z nich vyjímáme nejdůležitější: „V útoku nesmí být pěchota puštěna dříve, dokud není dokončeno umístění všech prostředků, kterými musí být zajištěna převaha palby; její přesuny a pohyby se musí dít co nejskrytěji v noci, za mlhy anebo musí být chráněny mohutnou palbou; čím je nepřítel silnější mravně, početně i materiálně, tím methodičtější musí být příprava a provedení útoku v naprostém souladu všech zbraní a prostředků. Z příkladů I. a II. balkánské války autor vyvozuje nebezpečí unáhlených útočných akcí, usilujících o rychlý a snadný úspěch, a naproti tomu uvádí příklad doporučeného způsobu útoku, jak jej provedla Dunajská divise 11. listopadu 1916 na Černé řece. Pro obranu doporučuje autor: seskupení a rozdělení sil musí odpovídat myšlence obrany, plán palby pak cíli obrany a rázu akce; obranu je nutno členit do hloubky, a proto je třeba věnovat co nejvíce péče a pozornosti organizaci postavení. Obsazování je nutno provádět se zřetelem k potřebám palby. Mladí velitelé často nedostatečně anebo nesprávně chápou význam palby v boji vůbec a v obraně zvláště, ač stačí poukázat, jak činí i autor, na četné příklady z roku 1915 na srbském válčišti, takže autor právem ukládá všem velitelům povinnost dbát těchto základních výcvikových nutností a potřeby převychovat po této stránce mladší velitelský sbor.

Plk. děl. Živojin P. Pavlovič: Střelba dělostřelectva se vzdušným pozorováním. Rozsáhlá úvaha o střelbě dělostřelectva, kontrolované pozorováním z letounu anebo z balonu, kterou autor napsal pro „Vazduhoplovni glasnik“, odkud ji „PAG.“ přetiskl.

Plk. pěch. Ivan A. Božić: Útok a obrana praporu v lese. Jediný pohled na mapu Jugoslaviie každého přesvědčí, že většina eventuálních příštích bojišť je hustě pokryta lesy. Z toho plyne nutnost věnovat tomuto druhu boje mimořádnou pozornost, a to jak při výcviku velitelů, tak i vojinů, neboť „pro toho, kdo bojovou činnost v lese dobře zná, kdo jí při výcviku postupně navykl, je les věrným spojencem, kdežto tomu, kdo se s ním neseznámil, je protivníkem velmi nebezpečným“.

V své obšírné studii uvažuje autor jen o lesích velkých rozměrů, kterých má jeho vlast na svém pomezí dostatek. Svou úvahu dělí na několik částí, věnuje se především zjišťování a rozboru charakteristických vlastností a vlivu lesních komplexů na bojovou činnost, a to jednak na činnost útočnou, jednak obrannou (obtíže orientační a pozorovací, nedostatek přehlednosti, nesnadná průchodnost, omezení účinku a použití palby, skryt a utajení pohybu, obtíže průzkumu a spojení, omezení spolupráce mezi zbraněmi i mezi jednotkami těžé zbraně, nesnadné manévrování, možnosti překvapení pohybem i palbou, vliv na použití bitevních plynů, útočné vozby, umělých překážek, zvláštní vlivy na akce a operace v zimě). Potom rozbírá plukovník Božić vlastní thema, úkol a obranu praporu v lese. Již z předchozích vlastností, obtíží a možností, které skýtá les, plyne, že každá útočná akce v lese klade ohromné požadavky na mravní a fyzické síly vojska, takže jen jednotka dobře vycvičená může se zdarem podstoupit boj v lese. Organizace útoku praporu v lese obsahuje v sobě organizaci průzkumu, organizaci boje průzkumných a čelních částí a konečně organizaci boje praporu. Přes to, že organizoval průzkum, musí být velitel praporu stále připraven na nahodilé možnosti, které jsou v zalesněném terénu velmi časté, a čelit jim jednak již předběžnými opatřeními, jednak pohotovými reakcemi. Obrana lesa může být organizována buď před jeho okrajem nebo na okraji, uvnitř lesa anebo na východech z něho; tyto případy určuje terén skýtající určité zvláštní výhody pro tu neb onu možnost. Autor je podrobně rozbírá. Zvláštní důraz však klade ve všech případech, pokud to bojová situace dovolí, na osobní průzkum velitele praporu spolu s veliteli rot a s veliteli jednotek praporu přidělených. Pro kulometnou rotu doporučuje ve většině případů decentralisaci, umístění zálohy praporu

co nejbliže nejnebezpečnější části úseku s tím, že jejich palebných prostředků lze mnohdy použít i přidělením rotám v čelním sledu anebo alespoň organisovanou činností v jejich prospěch.

Boj v lese diktuje i výcvikové zásady pro mírovou přípravu a především důkladný střelecký výcvik (rychlé zahájení střelby), obratné používání ručních granátů a bodáků; vojín musí z výcviku čerpat přesvědčení, že tyto prostředky vedou k nejlepšímu způsobu vedení boje v lese a k nejjistějšímu dosažení úspěchu.

Kpt. II. tř. Lazar D. Stojišić: Polní střelba družstva lehkých kulometů. Popis polní střelby družstva lehkých kulometů jednak s útočným, jednak s obranným námětem, před nímž kapitán stojšić předeseílá úvahu o použití lehkých kulometů v obou hlavních druzích boje, o použití, vyplývajícím z organisace jugoslávské kulometné rotý (je v ní přidělena četa lehkých kulometů s materiálem dopravovaných na kárách). Lehké kulometry v útoku se zásadně přidělují rotám prvního sledu k zesílení palby jejich samočinných zbraní (kulometných pušek), zvláště tam, kde není předvídáno použití těžkých kulometů. V obraně doplňují palbu těžkých kulometů, a proto v tomto případě budou častější možnosti, kdy budou bojovat pod velením svých velitelů, ačkoliv i v obraně mohou být přidělovány předsunutým jednotkám se speciálními úkoly.

Por. pěch. Ljubiša T. Terzić: Stopování. Ze stop, které některá část protivníka nebo jednotliví vojín zanechají v terénu, lze vyčíst mnoho, často mnohem více, nežli se na první pohled zdá. Jen je třeba umět tyto stopy číst. Stopy mohou být různé: otisky šlápějí, koleje, různé odpadky a odhozené věci, jako noviny, dopisní obálky, listky polní pošty, obaly a p. dále odpadky jídla, které mohou se způsobem zásobování nepřítele prozradit i jeho mravní stav, ohniště a j. v. Stopy šlápějí lidí nebo kopyt zvířat ukazují ruch pohybu, počet, dobu, směr příchodu a další směr pohybu. Pro velitele a mužstvo hlídek je zvláště důležité umění číst ze stop, neboť usnadňuje jejich úkol. Stejně jako pro ostatní hlídkové úkoly je nutno i pro tuto službu mužstvo cvičit a ukázat mu postup při zjišťování, ověřování a usuzování na četných příkladech. Autor nezapomíná ani na moderní dopravní a bojové prostředky, jako je auto, tank a popisuje možnosti závěrů ze zanechaných stop.

Kpt. II. tř. Z. G. D.: Motorisace armády. Autor je přesvědčen, že motorisace jugoslávské armády je příliš vzdáleným ideálem, k jehož uskutečnění scházejí téměř všechny předpoklady. Pro své tvrzení shledává důvody jak z minulosti, tak i z přítomnosti a vychází z toho názoru, jímž též svou stručnou úvahu končí, že je třeba i nadále především pečovat o zdokonalení chovu silného domácího tažného koně a soumaru, který se tak dobře osvědčil v minulých válkách. Zatím co v nešťastném roce 1915 bylo na každých 1000 m ústupových cest nalezeno nejméně jedno zničené auto, které nemohla srbská armáda vůbec nahrazovat, koně domácího plemene odvezli materiál až na hranice bezcesté Albanie.

Kpt. děl. Rudolf F. Šteger: Úkoly a použití dělostřelectva v bojích o předmostí. Když autor vysvětlil čtenářům pojem předmostí na příkladech s dvěma náčrtky, podává podrobný rozbor úkolů dělostřelectva nejprve v obraně předmostí a potom i v útoku na předmostí. Proti znění nadpisu užil však své úvahy jen na organisaci stránu vedení boje a řízení palby, takže se i jeho rozbor úkolů dělostřelectva týká vlastně jen této stránky.

Vyšší inž. Ivan V. Voljanski: Obrana proti aerochemickému nebezpečí. Jak nasvědčuje dnešní obsáhlá literatura revuální i knižní, bude mít příští válka převážně aerochemický charakter, takže podle názorů části odborníků i podle názoru autora bude větší nebezpečí hrozit zápolí nežli bojujícím jednotkám. Obrana proti tomuto nebezpečí a dnešní stav její jsou dány návratem k starému principu, že nejlepší obranou je útok, a proto i autor sám jako nejbezpečnější obranu navrhuje: „Letectvo a bojové chemické prostředky v takovém množství, že vlastní armáda

může na každý útok odpovědět ještě prudším útokem, takže odejme každému útočnickovi touhu pokoušet se ještě jednou o válečné štěstí."

7.: Naše řeč.

Pisatel článku podrobně vypočítává množství cizích slov, která našel ve výborné jinak knize váženého spisovatele, a odmítavě posuzuje tento nepěkný zjev, v němž vidí i nedostatek úcty a pozornosti k mateřskému jazyku, jímž lze stejně přesně a přilehavě vyjádřit totéž. Rozbírám dále příčiny tohoto množičiho se nešvaru, poněvadž je přesvědčen, že při troše dobré vůle lze mu s úspěchem čelit. Zvláště ve vojenské mluvě, která musí splňovat rovněž požadavek jednotnosti, je tento úkol velmi významný. Vojsko může i po této stránce vést své ostatní spoluobčany.

V rubrice „Novinky a poznámky“ přináší redakce zprávy o pokrocích a změnách výzbrojních anebo organizačních v cizích armádách.

V rubrice „Úkoly“ jsou uveřejněna opět řešení úkolů tentokrát pro důstojníky pěchoty; soutěže se zúčastnilo 28 nižších důstojníků. Redakce zároveň rozpisuje nové střeleckotechnické úkoly pro důstojníky pěchoty a dělostřelectva.

Poslední rubrika „Otázky a odpovědi“ je tentokrát bohatě zastoupena podrobnými odpověďmi redakce, která v nich tlumočí jednotlivá ustanovení předpisu o střelbě dělostřelectva.

Svazek 4 (květen—červen).

Mjr. gšt. R. Barbier: Taktika dělostřelecké palby.

Přednáška důstojníka francouzské armády, konaná v dubnu 1934 v jugoslávském dělostřeleckém učilišti; pod tímto zorným úhlem byla zpracována a tak ji nutno též chápat, neboť autor se snaží aplikovat zásady francouzské taktiky dělostřelectva v Jugoslavii. Odmítá proto námitky o odlišnosti poměrů v obou armádách, zvláště menší početnost, méně materiálu a komunikací, neboť technická základna, z níž je třeba vycházeti při rozboru daného tematu, je táž. To ovšem neznamená prosté, nekritické přijetí, nýbrž aplikaci. Již první zjištění autorovo, že „v jugoslávské armádě nezaujímá dělostřelectvo místo, kterého zasluhuje“, že „srbské vojsko bylo armádou pěchoty“, ukazuje určité rozdíly, jichž nutno dbát. Proto je nutné i toto poučení, jež dává dělostřelecký důstojník spojeneckého vojska. Přistupuje po stručném úvodu ihned k věci samé, k systému paleb za útoku. „Útok jednotky,“ praví, „nastává tehdy, jakmile tato jednotka na celém svém pásmu za pohybu k určenému cíli naráží na řadu paleb, které omezují další její pohyb a kdy je třeba nabýt převahy, zničit anebo alespoň zmenšit tyto palby.“ Odpor silného a odhodlání protivníka je třeba zlomit soustavou vlastních paleb. Žádná armáda nemá tolik materiálu, aby mohla svými prostředky umlčet všechny odpory; je třeba vybírat velmi nebezpečná pásma, která musí být ustavičně zasypávána palbou pěchoty i dělostřelectva, pásma anebo prostory, které je třeba umlčovat, a konečně místa, která, jak doufáme, nejsou nebezpečná. Tento systém ukazuje postup činnosti, ale ukazuje též i složitost celé operace. Dále rozbírá autor rozdělení úloh podle organizace francouzského dělostřelectva a srovnává je s organizací jugoslávskou, čímž probírá i problémy velení. Počáteční palby v přípravě útoku a při vyrazení pěchoty k útoku je třeba měnit; to je problém další: otázka spojení a dělostřelectva, otázka dosud všude nedostatečně řešená. Proměnit s úspěchem počáteční systém znamená předvídat několik postupných soustav a přecházet od systému k systému na jednoduché znamení, předem smluvené, dané pěchotou. Ovšem jen v theorii je tento postup tak snadný, v praxi skýtá mnoho obtíží, nejsou-li vyváženy ideálními podmínkami; avšak i tak lze jej změnit jen dvakrát, třikrát. Nezbyvá nežli pracovat podle „časového přehledu“, a to spolu s pěchotou, na niž se však přenáší veškerá tíha boje a odpovědnosti. Přechod pěchoty do nového terénního celku znamená krizi pro pěchotu i pro dělostřelectvo, které musí svou celou soustavu paleb od základu proměnit. Je nutno vytvořit ji znova, zatím co pěchota se

zastavi a organizuje na dosaženém cíli. Totéž platí o dělostřelectvu. Obdobně probírá autor ostatní fáze útočného boje i obranu, konstatuje obtíže regulování paléb, obtíže improvizací, nedostatečnost pozemního pozorování, důležitost spotřeby munice, stálou spolupráci s letectvem a mimo to i krátkodobost účinku paléb dělostřelectva. Velkou akcí je třeba rozložit na její prvky a ty zvládnout, ač i v tom je množství potíží.

Mjr. gšt. franc. arm. R. Barbier: Dělostřelecká protipříprava útoku.

Poněvadž příslušné názvy „attaque“ = „napad“, „assaut“ = „juriš“ nejsou ve francouzštině a v srbochorvatštině (stejně je tomu v češtině) stejnoznačnými pojmy, autor je obsírně předem vysvětluje; aby jeho závěry byly jasné, stanoví v závěru ne-reglementární, ale výstižný název „východiště k útoku zblízka“ zužuje tak předpisový pojem a termín „východiště k útoku“; palby na toto postavení mají nejvíce vyhlídek na úspěch a tyto palby lze nazvat dělostřeleckou protipřípravou útoku. Protipříprava není však výhradní akcí dělostřelectva, nýbrž kolektivní činností dělostřelectva, části pěchoty a letectva.

Por. vál. loď. II. tř. Branko K. Milinović: Spolupráce pozemního vojska a námořnictva v kombinovaných operacích.

Rozsáhlá studie z pera důstojníka, jehož jméno není v jugoslávské revuální literatuře neznámo; jeho studie o kombinovaných operacích, o desantech a převozech pozemního vojska, chráněných částmi válečného loďstva, čerpajíc z konkrétních příkladů z minulých válek, rozbírá podrobně předpoklady k úspěchu anebo příčiny nezdaru. O desantu praví, že se skládá z těchto tří základních částí: z přípravy, z převozu a z vysazování z lodí; chyba způsobená v kterékoli této složce má za následek ohrožení anebo neúspěch celé operace, jak autor přesně demonstruje na historických příkladech. Příprava podle autorova rozboru obsahuje: správné zhodnocení situace vlastní a nepřátelské, výběr citlivých míst na nepřátelském pobřeží, zajištění vlastní převahy na moři i ve vzduchu a zejména na zvoleném místě, volbu operační základny, pečlivé studium klimatických a časových podmínek, přípravu převozních prostředků, výběr přístavů pro naložování a přípravu vlastního naložování. Převoz pak obsahuje ochranu strategickou a blízkou, výběr a organizaci doprovodných jednotek, výběr a organizaci převozních jednotek. Vylodování se řídí úkoly desantních jednotek, úkoly jednotek válečného loďstva a úkoly leteckých sil. Podle těchto jednotlivých momentů rozbírá autor vlastní dané thema o spolupráci vojska pozemního, válečného loďstva a vzdušných sil. Druhou část studie popisující spolupráci těchto složek v obraně pobřeží upravil však jinak, analyzuje prostředky obrany a jejich taktické použití v organizaci obrany. (Příště dále.) Škpt. J. M. S.

Literární přehled.

Příručka pro bojový výcvik. Po předchozích třech úspěšných příručkách „Die Rekrutenausbildung“ (dnes již ve čtvrtém vydání), „Exerzier-ABC in Wort und Bild“ a „Schless-ABC in Wort und Bild“ vydalo v tomto roce berlínské nakladatelství Mittlerovo novou rukověť Queckbörnerovu „Gefechtsunterricht-ABC in Wort und Bild“ (Berlín 1935, stran 93, cena 1 RM). Tato poslední pomůcka je částí připravovaného celku, jenž bude dokončen vydáním dalšího dílu „Gefechtsdienst-ABC“.

Již z pojmenování obou dílů je patrné, oč šlo autorovi při zpracování této rozsáhlé výcvikové látky; rozdělit ji totiž na dvě základní složky, jak ji též dělí denní praxe, a to na část průpravnou, kterou je možno konat i v kasárnách, a na část praktickou, aplikační, pro kterou je vhodný jen zvolený úsek cvičiště. Mimo to chce autor tímto rozdělením dosáhnout téhož účelu jako v předchozích příručkách, vydaných v knihovničce „ABC“. Navazuje na svou základní práci o výcviku nováčků, chce jimi podat pomoc-